

نگاه بیرون

موانع تور ضد ایرانی پمپنور خاورمیانه

The New York Times

ترجمه: روح‌اله نغعی

● توری که مایک پمپنور، وزیر خارجه آمریکا، برای اجراهای مختلف به هشت کشور برد، این پیام را با خود داشت: «نیاز به مقابله با بزرگ‌ترین تهدید خاورمیانه، ایران» و آن‌طور که او در قاهره گفت «کارزارهای ترسور و نابودی‌اش». با پرواز از هر پایتخت به پایتخت دیگر و در دیدار با پادشاهان، شاهزاده‌ها و رؤسای جمهور، هدف پمپنور این بود که کشورهای عرب را مجاب کند با هم کار کنند تا نفوذ ایران در منطقه را کم و با شبه‌نظامیانی که ایران از آنها حمایت می‌کند مقابله کنند. اما دوشنبه، وقتی این سفر به پایان می‌رسید، مشخص نبود که او در این زمینه پیشرفت قابل‌توجهی داشته یا نه. مسیر ایجاد ائتلافی این‌چنینی، موانع دشواری دارد. در عمل، مجاب‌کردن ملل عرب به همکاری با سیاست‌های ضدایرانی سخت خواهد بود. مقامات و تحلیلگران این کشورها دلیل آن را پیچیدگی روابط در منطقه می‌دانند. شبه‌نظامیانی که پمپنور می‌خواهد مهار کند، تفاوت‌های بسیاری با یکدیگر دارند و در مقابل راه‌حلهایی که برای همه آنها نسخه یکسانی ببیچد، مقاوم خواهند بود: حزب‌الله از نیروهای عمده در دولت لبنان است، گروه‌هایی که در سوریه هستند، اغلب در منطقه جنگی جدا از هم عمل می‌کنند و آنهایی که در عراق هستند، نفوذ بسیاری در جنوب نفت‌خیز دارند. مقامات آمریکایی، وقتی پای چیزی فراتر از تحریم‌های اقتصادی در میان باشد، در هماهنگ‌کردن سیاست‌های ضدایرانی خودشان هم مشکل دارند. ترامپ ماه گذشته برخلاف خواست همه مقامات ارشد امنیت ملی، تصمیم گرفت حدود دو هزار نیروی آمریکایی را از شرق سوریه بیرون بکشد. این کار تسلیم همه اهرم‌هایی بود که آمریکایی‌ها برای محدودکردن حضور نیروهای ایران و شبه‌نظامیان مورد حمایت ایران داشتند؛ یعنی درست همان هدفی که پمپنور از شرکای عرب می‌خواست در منطقه اتخاذ کنند. پمپنور هیچ توضیحی هم ارائه نداد که چگونه انتظار دارد دیگر کشورها این کار را انجام دهند. وقتی دوشنبه از پمپنور پرسیده شد ایالات متحده از کشورهای عربی می‌خواهد برای راحت‌شدن از دست شبه‌نظامیان چه کنند، جواب مشخصی نداد. او گفت که ایران می‌خواهد پنج پایتخت را در اختیار بگیرد؛ مقرهای حکومتی عراق، لبنان، سوریه، یمن و خود ایران. به‌طورکلی، پیام پمپنور در میان رهبران عرب سنی به خوبی شنیده شد. آنها معمولاً ایران، ملت شیعه فارس را یک تهدید می‌بینند. در قاهره، پمپنور گفت مصر، عمان، کویت و اردن «در پس‌زدن تلاش‌های ایران برای گریز از تحریم، مؤثر بوده‌اند». او همچنین گفت که بحرن در تلاش برای مقابله با «اقدامات نامشروع دریایی» ایران در منطقه است. پمپنور هنوز پیشنهاد ن داده که کشورهای عرب بیرون از مناطق جنگی برای جنگ با شبه‌نظامیان، نیرو بفرستند. گرچه این احتمال را ممکن دانسته که ایالات متحده به جمع‌شدن یک ائتلاف نظامی عربی کمک کند تا زمانی که ایالات متحده خارج می‌شود. وارد منطقه شمال‌شرق سوریه شوند. به‌هرحال، احتمالاً به‌کارگیری نیروهای نظامی بی‌تأثیر است، همان‌طور که در یمن بود. از سال ۲۰۱۵ (۱۳۹۳)، عربستان سعودی، از کشورهای که بسیار خرج سخت‌افزارهای نظامی می‌کند، در کنارزدن حوثی‌ها که از پایتخت یمن با ایران هماهنگ هستند، شکست خورده، درحالی‌که یمن فقیرترین کشور عرب است. این درگیری منجر به بدترین فاجعه انسانی جهان شده است. ایجاد یک ائتلاف متحد عربی در مقابل ایران نیازمند حل مسائل سیاسی، اقتصادی و نظامی بسیار بین کشورهای عربی خواهد بود. مروان معاش، معاون مدیر پژوهش‌های حمایت از صلح بین‌المللی کارنگی و وزیر خارجه سابق اردن، می‌گوید: «اگر درباره هماهنگی در بعضی بخش‌ها صحبت می‌کنید، این همین حالا هم در حال انجام است؛ اما اگر می‌خواهید یک اتحاد نظامی درست کنید؛ یعنی یک ناتوی عربی، من فکر می‌کنم از اساس نشدنی است». او توضیح می‌دهد: «مواد لازمش حاضر نیستند».او به چند عامل اشاره می‌کند: اختلافات بین کشورهایانی مثل عربستان‌سعودی و قطر، ناتوانی در ادغام ارتش‌های عربی، فقدان هرگونه ساختار فرماندهی متحد و این حقیقت که همه متحدان عرب ایالات متحده، ایران را در یک سطح تهدید نمی‌بینند. معاش می‌گوید: «من تصور نمی‌کنم کشوری کوچک مانند اردن، با منابع محدود، در یک اتحاد نظامی شرکت کند». او در ادامه می‌گوید: «ایران در میان خیلی از کشورهای منطقه تصویر خوبی ندارد، اما این با شرکت در یک ائتلاف نظامی علیه آن متفاوت است. فکر نمی‌کنم این ایده‌ای باشد که در کشورهایی به‌جز عربستان‌سعودی، همراهی چندانی به خود جلب کند. بسیاری از کشورها در منطقه ایران را به‌عنوان یک دشمن می‌بینند، اما بعضی، مثل مصر و اردن، احساس تهدید مستقیمی از سوی این کشور ندارند و برای ریسک مقابله با آن مردد خواهند بود. کشورهای کوچک‌تر حوزه خلیج [فارس] مثل کویت، بحرین و عمان، روابط دیپلماتیک و تجاری خود را با ایران حفظ کرده‌اند و بعید است به اقدامی خصمانه علیه ایران بپیوندند.

زینب اسماعیلی
خبرنگار دیپلماسی

شاید برای شما، سفر یک مقام کشور ما به عراق یا سوریه یا یکی از کشورهای منطقه اهمیت خبری چندانی نداشته باشد. اما با نگاهی ژورنالیستی این سفرها اهمیت فراوانی دارد و باید با نگاهی ویژه آنها را دید. جدیدترین سفر محمدجواد ظریف به عراق طولانی‌تر از سفرهای پیش و با اولویت اقتصادی برنامه‌ریزی شده است. زیرا حالا سطح رابطه دو کشور به شرایطی رسیده که ثبات موجود در عراق می‌تواند زمینه همکاری‌های بیشتر اقتصادی را فراهم کند.

تصاویر ملاقات‌های متعدد ظریف در عراق، از بغداد تا سلیمانیه و اربیل و... یک وجه مشترک دارد: ظریف در تمام تصاویر بسیار راحت و خندان است. نگاه و فرم چهره او و میزبانش نشان می‌دهد که فضای گرم و صمیمی در ملاقات جریان دارد. خبرها حاکی از همکاری‌های بیشتر دو کشور در حوزه‌های مختلف است. درحالی‌که کردها، یک‌سال‌ونیم پیش درصدد اعلام استقلال بودند و ایران به‌عنوان همسایه مخالف حتی مرزهای مشترکش با اقلیم را بست اما حالا یک سال و اندی بعد از آن ماجرا، در اولین سفر ظریف به عراق، رفتن به اربیل و سلیمانیه هم گنجانده شده

دیپلماسی

آغوش باز عراق برای ظریف

است؛ اربیل به‌عنوان پایگاه هواداران بارزانی‌ها و سلیمانیه به عنوان پایگاه طیف طالبانی‌ها.

سفر به منطقه کرد عراق نشان می‌دهد که ایران از آنچه در جریان رفت‌وآمد استقلال کردستان عراق گذشته، عبور کرده است. اگرچه آن زمان، ایران، تصمیم اقلیم کردستان در برگزاری رفاندوم را به نفع آنها و منطقه نمی‌دانست و واکنش جدی نشان داد اما به گاه عقلانیت و عبور از آن کردند، رفتار دوستانه با این پاره وطن را در پیش می‌گیرد.

اما چرا سفر ظریف به عراق مهم است؟ همه ما انتقادات طیفی از مردم درباره مسائل منطقه و اهداف سیاست خارجی منطقه‌ای را شنیده‌ایم. اگرچه این حوزه، نیازمند شفافیت بیشتری است اما ناکفته‌پیداست که اقتضانات سیاست خارجی در جهان فعلی گسترش حوزه نفوذ است که از بد حادثه همه در تلاش هستند نفوذ خود را در همین منطقه بلادیده و آسیب‌پذیر افزایش دهند. از چین تا روسیه و اروپا و آمریکا.

جمهوری اسلامی ایران که در همین منطقه در حال تنفس است، ملزم به ایفا نقش است وگرنه مجبور به بازی در صحنه و نقشه‌ای می‌شود که دیگران آن را طراحی کرده‌اند؛ بازی‌ای که لزوماً به نفع ایران طراحی نمی‌شود.

نکته جالب این است که مردم منتقد سیاست خارجی ایران در کنار این نقد، مدافع همه‌جانبه مشارکت اقتصادی در کشورهای دیگر و یافتن بازار کار در منطقه هستند و حتی مشغول به کار شدن عزیزانشان در این‌گونه

قطار ظریف به اقلیم رسید

کنفرانس مشترک اقتصادی ایران و کردستان عراق برگزار شد

درهایش به روی ما یاز بود و ملت ایران با مردم اقلیم کردستان برادر و دوست هستند. نخست‌وزیر اقلیم کردستان در ادامه گفت: اقلیم کردستان پس از عبور از جنگ با داعش، بحران پناهندگان و همچنین بحران‌های اقتصادی وارد مرحله جدیدی شده است و این مسئله بر گسترش روابط ایران و اقلیم براساس قوانین بین‌المللی تأثیر خواهد گذاشت. در ادامه این

کنفرانس گویا بارزانی به زبان فارسی تجار و مسئولان ایرانی را خطاب قرار داد و بر گسترش همکاری با ایران تأکید کرد. هم‌زمان با برگزاری همایش اقتصادی مشترک مسئولان سیاسی و اقتصادی و طالبانی به او ادای احترام و دفتر یادبود او را امضا کرد. اما این‌بار وزیر خارجه را بهیتی سیاسی و اقتصادی همراهی می‌کرد. ظریف بعد از دیدار با نخست‌وزیر اقلیم، همراه او در کنفرانسی اقتصادی میان ایران و کردستان عراق حضور یافت. بارزانی در این کنفرانس گفت: «سفر ظریف بر روابط مستحکم ایران با کردستان عراق تأکید می‌کند و روابط ایران و اقلیم کردستان بر پایه‌های قوانین بین‌المللی در حال گسترش است. ما از ایران تشکر می‌کنیم که در روزهای سخت با وجود مشکلاتی که داشتند در کنار ما ایستادند». او در ادامه به سخن ظریف که گفته بود بمباران حلبجه تمام مردم ایران را به گریه انداخت، اشاره کرد و افزود: اگر ایران نبود صدای حلبجه به جهان نمی‌رسید. ایران دائم

سخنگوی دولت اقلیم کردستان عراق نیز در حاشیه این همایش گفت ما به سفر وزیر امور خارجه ایران را با دیده اهمیت می‌گیریم و بر این باور هستیم که این سفر در آینده باعث توسعه روابط سیاسی و اقتصادی اقلیم شود.

پاسخ به ترامپ از اقلیم

وزیر امور خارجه در اربیل با شبکه «روداوا» هم گفت‌وگو کرد. ظریف در پاسخ به سؤالی درخصوص ادعای اخیر ترامپ درباره فروش نفت از سوی کردها به ایران، گفت: «ما و مردم کرد از هزاران سال پیش در کنار هم بوده‌ایم و همچنان خواهیم بود. این دولت‌ها تغییر می‌کنند، ولی ما در کنار هم باقی می‌مانیم». او در ادامه بر اهمیت وحدت ملت عراق و حکمت ملی این کشور تأکید کرد و گفت: «ایران همواره برای تقویت روابط با بغداد و اربیل در زمینه‌های مختلف سیاسی و اقتصادی تلاش می‌کند». ظریف گفت: «نیچروان بارزانی و مسعود بارزانی دوستان نزدیک ما هستند و آرزوی ما موفقیت آنهاست». وزیر خارجه ایران ابراز امیدواری کرد که با تشکیل یک دولت متحد در اقلیم کردستان عراق، راه برای همکاری هرچه بیشتر میان اربیل و بغداد از یک سو و تهران و اقلیم از سوی دیگر فراهم شود. او گفت: «خون جوانان ایرانی و عراقی در جریان مبارزه با تروریسم به هم آمیخته است و پیوندهای عمیق میان دو ملت به‌گونه‌ای است که هیچ قدرتی توان جداکردن آنها

پروژه‌ها را مثبت می‌انگارند. اما هیچ‌گاه به این نکته مهم توجه نمی‌کنند که برای ایجاد بازار کار در این منطقه پراشوب، ابتدا باید زیرساخت‌های امنیتی درست باشد، دوم باید خود ما پتانسیل‌های همکاری‌های اقتصادی داشته باشیم و سوم اینکه در کشورهای همسایه برای سهم‌گرفتن از این بازار کار باید نقش‌آفرین بود و به نظر می‌رسد در عراق زمینه‌سازی‌های سیاسی برای این امر انجام گرفته و حالا وقت میوه‌چینی از این جریان است. اگرچه تا رسیدن به نقطه مطلوب باید اندکی بیشتر تلاش کرد.

۲۰ روز پیش دونالد ترامپ به سیاق دیگر رؤسای جمهور آمریکا برای حضور در مراسم کریسمس، در کنار سربازان آمریکایی مجبور شد مخفیانه به عراق سفر کند و اعلام شد که یک بار هم سفرش لغو شده بود. این ماجرا آن‌قدر برای ترامپ گران تمام شده بود که حتی در سخنرانی‌اش به هزینه‌ای که آمریکا در منطقه کرده، اشاره می‌کند اما مجبور است مخفیانه سفر کند. با همه اینها مقامات عراقی حاضر به ملاقات با او نشدند.

حالا در این شرایط وزیر خارجه ایران، سفری پنج‌روزه به عراق دارد و با همه مقامات عراق ملاقات می‌کند و تصاویر نشان می‌دهد که دیدارهایی صمیمانه برگزار شده است. به نظر می‌رسد به‌جای انتشار پیام‌های منفی فراگیری که در شبکه‌های مجازی دست‌به‌دست می‌شود و یک روز از خروج برجام و روز دیگر از استعفا ی وزیر خارجه حرف زده می‌شود، به پتانسیل بالای این همکاری‌ها و ملاقات‌های وزیر خارجه در عراق بنگرید و حظ این همکاری‌های مهم منطقه‌ای را ببرید.

را را یک‌دیگر ندارد. سابقه روابط ایران و عراق به هزاران سال برمی‌گردد و این ده‌ها‌برابر عمر برخی کشورهاست که امروز تلاش می‌کنند به دو کشور زور بگویند». او تأکید کرد که با این پیوندهای عمیق میان دو کشور ایران و عراق، هیچ قدرتی نخواهد توانست میان آنها فاصله بیندازد.

دیدارهای گرم وزیر خارجه

وزیر خارجه در اربیل دیدارهای دیگری هم داشت. او با مسرور بارزانی، مشاور شورای امنیت اقلیم کردستان، دیدار گفت‌وگو کرد. ملاقات‌های وزیر خارجه در اربیل در نهایت به دیدار با رئیس پیشین اقلیم کردستان عراق ختم شد. در دیدار ظریف با مسعود بارزانی، رئیس حزب دموکرات کردستان عراق، دو طرف با ابراز خرسندی از روابط کنونی اقلیم و ایران، از بسط و توسعه آن به‌ویژه با افزایش همکاری‌های بازرگانی و اقتصادی از طریق مشارکت و همکاری‌های تجار، صنعتگران و

کارآفرینان دو طرف، حمایت کردند. موضوع دیگر این دیدار اهمیت تفاهم و همکاری میان اقلیم کردستان با دولت مرکزی عراق، روند تشکیل دولت اقلیم و همچنین مسائل منطقه و از جمله اوضاع سوریه و لزوم ادامه روندهای سیاسی برای حل مشکلات این کشور بود. بعد از این دیدار، مسعود بارزانی، در ارتباط با سفر ظریف به عراق در توئیتر نوشت: خرسند شستم که میزبان محمدجواد ظریف بودم. ما درباره روابط دوجانبه میان جمهوری ایران و اقلیم کردستان و همچنین بر سر تأثیر بهبود این روابط بر منافع مشترک هر دو طرف گفت‌وگو کردیم.

در عکس‌هایی که از این دیدار منتشر شد، مانند دیدارهای پیشین ظریف و بارزانی لبخند به لب داشتند و بازوان یکدیگر را می‌فشردند. وزیر خارجه در ادامه سفر خود، مرکز اقلیم کردستان را ترک کرد و به سلیمانیه رفت. به گفته مرتضی عبادی، سرکنسول ایران در اربیل، ظریف در یک «همایش اقتصادی بزرگ» در سلیمانیه شرکت می‌کند.

وزیر خارجه که پیش از این با نخست‌وزیر، وزیر خارجه، رئیس‌جمهور و دیگر مقامات عراقی دیدار کرده بود، تا پنجشنبه هفته جاری در عراق خواهد ماند.

ظریف امروز راهی کربلا می‌شود و در همایش بزرگ فعالان اقتصادی دو کشور در این شهر حضور پیدا می‌کند.

ادامه از صفحه ۲

مناظره درباره اتفاقات کوی دانشگاه در سال ۷۸

وی سپس مجدداً گفت: «سؤال من روشن است؛ قوه قضائیه و دستگاه‌های اطلاعاتی نمی‌توانند تکلیف این قتل و ترور را روشن کنند؟ نباید بعد از ۲۰ سال سؤال کرد چه شد؟». این فعال سیاسی گفت: «جواب موضوعی که گفتید، گفتم؛ الان وقت تظاهرات نیست؛ روز گنجینه‌ای که می‌گویند کوکتل پرت می‌کردند، این بود که روز دربی بود، دنبال این بودیم که برگزار شود یا نه. از افتخارات ما این است که برگزار کردیم تا به دنیا بگویم شرایط کشور عادی است. تنها اتفاقی این بود که پرسپولیس برد». وی ادامه داد: «بعدش دیگر اجازه ورود به دانشگاه را به هیچ وجه به پلیس ندادیم. اینکه گفتید سه افسر شهید شدند را الان در خاطرم نیست. با همه نهادهای شرایط را کنترل کردیم و گزارش‌ها را برای مردم منتشر کردیم».

وقتی می‌روید زندان لب‌هایتان کل می‌اندازد!

زاکانی در پاسخ به تاجزاده گفت: «مجلس هشتم و نهم دست ما نبود؛ دست دوست شما آقای لاریجانی بود، امروز آقای لاریجانی مسیری می‌رود که مسیر شماست. از آقای لاریجانی سؤال کنید». وی ادامه داد: «شما درباره حصر سؤال کردید؟ حصر ایشان مانند حصر آقای خاتمی و منتظری است، حصر اینها چیست که لب‌هایشان کل می‌اندازد؟ فائزه هاشمی می‌گوید من دلم برای زندان تنگ شده است. زندان‌رفتن شما معلوم است. وقتی می‌روید لب‌هایتان کل می‌اندازد. آقای عبدالله نوری و علی افشاری آشوب می‌اندازند. همه حرف‌هایی که می‌زنید شعار است».

تفکر کنید چه شد؟

تاجزاده به زاکانی پاسخ داد: «تفکر کنید چه شد که اصولگراها به سمت ما آمدند؟ هیچ‌کس به اندازه لاریجانی مقابل اصلاح‌طلبان نایستاد. علی مطهری سال ۸۲ نامه‌نگاری می‌کرد با من، اصلاح‌طلبان ال و بل هستند و حالا این‌چنین شده است. فکر کنید چه شده که از شما جدا می‌شوند. اگر می، ناطق نوری و هاشمی‌رفسنجانی هم همین‌طور». وی مدعی شد: «هفت سال در انفرادی بودم، می‌گوید لپت کل انداخته است! نگهبان من می‌گفت بطور طاقت می‌آوری؟ یک شب در انفرادی بیدار شدم، چشم نمی‌دید. مرا بردند پیش دکتر، اول فکر کرد دنبال مرخصی هستم. گفت برای سن است. آخر متوجه شدم چشم من نوعی از سکنه داشته است. من نه در تظاهرات بودم نه در ترافیک؛ فردای انتخابات مرا گرفتند. به من گفتند تو را ۲۳ خرداد گرفتم و ۲۵ خرداد جبهه مشارکت دعوت به تظاهرات کرده است. خوب به من چه ارتباطی داشت؛ وقتی دو روز جلوتر می‌گرفته بودم».

ناطق و لاریجانی می‌خواستند انتخابات باطل شود

زاکانی هم در زمان صحبت خود گفت: «از عجایب روزگار این است که هیچ‌کس تا به حال فاسد نشده و همه هم جذب آنها می‌شوند. اگر اصولگرایان به اصول و اگر اصلاح‌طلبان به اصلاحات واقعی پایبند نباشند سر مردم کلاه می‌گذارند». وی با بیان این‌ ادعا که «آقای ناطق و آقای لاریجانی کسانی بودند که سال ۷۶ می‌خواستند انتخاب آقای خاتمی باطل شود» ادامه داد: «رهبر معظم انقلاب در این برهه از حق و حقوق ملت دفاع کردند، این داستان سال ۸۴ و ۸۸ و ۹۲ هم همین بود و حضرت آقا از حقوق مردم دفاع کردند».

تاجزاده به عنوان جمله پایانی ابراز عقیده کرد: «دو دیدگاه است در کشور؛ یکی می‌گوید قطار انقلاب راه افتاده و ده‌ای باید پیاده شوند و یک عده می‌گویند همه باید با هم حرکت کنیم».

